

Blái Krossur Føroya

Fyribyrgingardeildin

fundur 1. mai 2018

Øll hava rætt til góð barnaár

Øll hava rætt til góð barnaár er heitið á fyriryrgjandi tilboði til børn, ung og familjur sum hava ella hava havt rústrupulleikar

- varpa ljós á, at nógv børn og ung vaksa upp í heimum við rústrupulleikum
- evnið “børn hjá misnýtarum” er merkt av tabu – bæði hjá børnum og vaksnum
- málið er heilt greitt:

Ongin eigur at vaksa upp við fullum foreldrum!

Um børn og ung gera tað, skulu tey hava møguleika fyri at fáa hjálp

Talgilt tilfar

- teknifilmur, týddur til føroyskt
- ein drongur og ein mamma – hon hevur rústrupulleikar
- Leinkja til filmin: [Teknifilmur - Øll hava rætt til góð barnaár](#)
- Føroyskur sangfilmur, týddur úr norskum
– Maria á Lakjuni, Jens Marni o.o. syngja og spæla
- Leinkja til filmin: [Hey - Øll hava rætt til góð barnaár](#)

Øll hava rætt til góð barnaár

Vit síggja, at børn og ung hava/eru t.d.

- eina sterka fasadu, sum krógvar tað sárbæra innan
- sterkar kenstur av skomm
- lindi at gloyma seg sjálfvan, tí tey gera alt fyri at nøkta tørvin hjá øðrum
- super-loyal ímóti familjuni
- nokta og bakatelisera familjutrupulleikan
- ógvuliga sjálvkrittisk
- bera kenstluna at vera øðrvísi og minni verd enn onnur
- Hava trupult við at kenna egin mørk.
- lágt sjálvsvirði
- óttafull, stúrin og vónleys um framtíðina

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Arbeiða í bólum eftir aldri:**

- Barnabólkar 8 - 12 ár

- Tannáringabólkar 13 - 16 ár

- Ungdómsbólkar 17 - 22 ár

- í løtuni eru 28 børn og ung í bólunum
- hava samtalar við hvønn einstakan, áðrenn bólkurin byrjar
- foreldur eru við í samtalunum, tá børnini eru undir 18 ár
- lættari at luttaka, tá tað er góðkent heima - m.a. vegna tabu-effektina
- trupulleikin er ikki individuellur – tað er ein familjutrupulleiki

Øll hava rætt til góð barnaár

- í bólkunum arbeiða vit við ymiskum hættum, sum taka støði í einstaklinginum
- leggja stóran dent á at skapa eitt rúm við umsorgan, virðing, viðurkenning og trivnaði
- luttakararnir kenna seg ofta fyri fyrstuferð á jøvnum føti við onnur
- byrja at seta orð á egnu støðu
- enda altíð ein bólk við eftirmetingarsamrøðu
- foreldrini skulu við, um barnið er yngri enn 18 ár
- familjusamtalur eftir tørvi, meðan barnið/ungi luttekur í bólkinum

Øll hava rætt til góð barnaár

- Her eru nøkur dømi um tað, sum vit hoyra í bólkunum og í einstaklingasamrøðunum:
- **Genta 14 ár:** *"Tað var ræðuligt alla tíðina at goyma , at babba drakk"*
- **Genta 15 ár:** *" Pápi mín fór at drekka, tá eg var fødd. Tí havi eg altíð følt, at tað er mín skyld, at hann drekkur. Í bólkinum, fann eg útav, at tað er ikki mín skyld"*
- **Drongur 10 ár:** *"Eg fann útav, at tað eri ikki bara eg"*
- **Genta 12 ár:** *"At mæta øðrum, sum eru í líknandi støðu, hevur gjørt, at eg ikki kenni meg so einsamalla meira, og eg skilji nú, at tað er ikki mín skyld, at mamma drekkur"*
- **Drongur 16 ár:** *"Eg vænti ongantíð, at eg fari at gloyma tað, sum hendi í bólkinum. Tað er í fleiri førum hent, at eg havi hugsað um okkurt, sum onkur segði, ella okkurt, sum vit gjørdu, og tað hjálpir mær"*
- **Genta 16 ár:** *"Eg hugsji so nógv í mun til mínar vinir. Havi altíð verið meira ábyrgdarfull enn tey, meira vaksni. Tað var eg eisini noydd at vera, tá ið eg var barn."*

Øll hava rætt til góð barnaár

Hvussu nógv hava vit samband við

- í løtuni (mai 2018) eru 28 børn og ung sum luttaka í bólkunum. Eisini hava vit einstaklinga- og familjusamtalur í bólkatíðarskeiðnum (12 í løtuni)
- harumframt ringja og skriva folk til okkara regluliga, alt árið

Karmar:

- Vit eru “matrikkull leys” t.v.s. vit flyta okkum eftir har tørvurin er. Vit hava tó nýggj høli í Kongagøtu 8, Tórshavn.
- samskifta við Barnaverndina og onnur fakfólk í Suðuroy, og arbeiða fram ímóti at byrja bólkar har eisini – hava longu egin høli á Tvøroyri
- nógvar av familjusamtalunum eru heima hjá familjunum kring landið

Øll hava rætt til góð barnaár

Fakliga støðið:

- leiðslan í Bláa Krossi Føroya leggur stóran dent á, at fakliga støðið og førleikar eru á høgum støði
- starvsfólkini hava viðkomandi útbúgving og taka neyðugar eftirútbúgvingar
- starvsfólkini hava regluliga atgongd til super-visión, so arbeiðstrýstið ikki gerst ov tyngjandi

Øll hava rætt til góð barnaár

Starvsfólk á Fyribyrgingardeildini hjá Bláa Krossi Føroya:

- **Alisa Hammer, leiðari**

Útbúgving:

- B.ed. í Námsfrøði

Eftirútbúgving:

- Psyko og familjuterapeutur í Systemiskari og Narrativari terapi
- Dialektisk atferðaterapi (DAT)
- PE (Prolonged exposure)

Starvsfólk á Fyribyrgingardeildini hjá Bláa Krossi Føroya:

- **Lív Justinesen**

Útbúgving:

- MSc. í kliniskari sálarfrøði
- Bsc. í sálarfrøði

Eftir útbúgving:

- Dialektisk atferðaterapi (DAT)
- PE (Prolonged exposure)

Starvsfólk á Fyribyrgingardeildini hjá Bláa Krossi Føroya:

- **Gitte Klein**

Útbúgving:

- Master og Positive Psychology
- Lærari
- Lesur sálarfrøði við Århus Universitet

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Blái Krossur Føroya** samstarvar sera væl við m.a. hesar myndugleikar og stovnar:

SSP

Gigni

Barnaverndartænastur

Ungdómshús

Sernám

Fólkaheilsuráðið

Sálarfrøðingar

Psykiatriska depilin

Lærarar

Námsfrøðingar

Blákrossheimið

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Vit hava eisini gott samstarv við fakfólk og felagskapir uttanlands:**
- TUBA í Danmark, www.tuba.dk (TUBA merkir "Terapi og ráðgiving for Unge, som er Børn af Alkohol- og stofmisbrugere)
- Fyribyrgingardeildina hjá Blákors, Kompasset, JA, DET NYTTER, í Noregi
- "Barnet og Rusen" er ein árlig norðurlensk ráðstevna; vit eru í skránevndini saman við fólki úr Norra, Svøríki, Danmark og Grønlandi
- knýta netsambond við fakfólk, sum hava áralangar royndir á økinum
 - ein av teimum er norski, kongaligi riddarin Frid A. Hansen, sum hevur verið í Føroyum og kemur aftur í ár

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Frid A. Hansen**
- var gestur og undirvísti hjá Bláa Krossi Føroya í 2017
- vit skipaðu fyri skeiði fyri øll starvsfólkini hjá Bláa Krossi, har hon undirvísti í Rúsviðgerð: *"Frá individuelligari viðgerð, til viðgerð vend ímóti familjum; hví og hvussu!"*
- vit høvdu ein evnisdag í Smæruni, har 140 føroysk fakfólk luttóku, har evnið var *"Rústrupulleikar hjá foreldrum, sæð við barnsins eygum"*
- skipaðu almennar fyrilestrar við evnunum *"Rústrupulleikar hjá foreldrum, sæð við barnsins eygum"* og *"Skuldarkensla, skomm og tabu"*. Til hesar fyrilestrar vóru uml. 80 fólk hvørja ferð
- sparra regluliga við Frid A. Hansen
- Frid kemur aftur til Føroya, at undirvísa starvsfólkunum íá
- Á fyrirbyrgingardeildini og eisini verða 2 dagar, har hon kemur at undirvísa øllum starvsfólkunum hjá Bláa krossi og 4. september 2018, hava vit ein almennan evnisdag í Norðurlandahúsinum.

Øll hava rætt til góð barnaár

- Frid A. Hansen er sálarfrøðingur og serfrøðingur innan kliniska sálarfrøði
- er undangongukvinna í tí, sum hevur við rúsevnistrupulleikar í familju- og ættarliðshøpi at gera
- hon hevur vunnið fleiri virðislønir fyri sítt arbeiði innan rúsevni og børn
- í 2013 varð hon av norska konginum skírd riddari av 1. flokki í Skt. Olavs ordan fyri "síni átøk fyri børn og familjur við rústengdum trupulleikum"

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Tiltøk**

- vit hava varpað ljós á hetta evnið á nógvum ymiskum tiltøkum
- Ólavsøku, Sjómannadegnum og Altjóða Sálarheilsudegnum í Østrøm
- havt fyrilestrar t.d. á Kveikingardegnum hjá SSP 2017, har evnið var *"Rúsdrekkanytsla hjá vaksnum, sæð við eygunum hjá børnum"*, til tiltakið *"Barnarættingi, eisini tá tú ert 13 ár"*, o.s.fr.
- hava javnan kvøldsetur í *"Skjólinum"* í Kongagøtu í Havn, har vit hava ymisk evnir, t.d. *"At vera familja við tústrupulleikum, "Hvussu er at vera barn í heimi, har rúsur er ein trupulleiki, og hvørjar fylgir hetta kann hava við sær"*
- vitja skúlar og aðrar ungdómsbólkar, har vit t.d. tosa um, hvar tey kunnu søkja sær hjálp, tá rúsur fyllur ov nógv í heiminum, og hvussu tey kunnu læra at seta mørk og ansa sær sjálvum

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Tørvur/Ætlan**
- børn hjá rúsmisnýtarum eru ein gloymdur og lágt raðfestur bólkur
- evnið er bundið av tabu
- almenna rúmið tigur eisini og dugir illa at handafara evnið
- okkara inniliga ynski er, at “viðgerðartrygd” eisini umfatar børnini, ungdómin og familjur teirra
- vit mæta aftur og aftur børnum og ungum, sum ongantíð áður hava møtt einum vaksnum, sum veruliga hevur spurt, hvussu tey hava tað, hóast trupulleikin var eyðsýndur

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Tørvur/Ætlan**
- um tey hava roynt at sagt frá, so hevur tann vaksni ikki "tolt" at móttikið tað, sum barnið hevur roynt at sagt, bæði við orðum og gerðum
- høvdu vit havt meira arbeiðsorku, so høvdu vit boðið okkum fram at undirvíst í hesum evninum. T.d. á lærara- og námsfrøðiútbúgvingunum, úti á skúlum, barnagørðum o.s.v.
- trupulleikin er ALLASTAÐNI á øllum skúlum í øllum bygdum og býum – og arbeiðsplássum
- vit hava førleikan at lyfta uppgávuna!

- **Tørvur/ætlan**

- tá vit eru sjónlig, so fáa vit nógvar áheitanir um hjálp
- í mars lýstu vit í eina viku á Facebook, at ein ungdómsbókur fór at byrja. Beinanvegin vóru 14 ung, sum fyrstu ferð settu set í samband við okkum
- vit skulu gerast sjónligari á plattformum, har vaksni lyklapersónar eru
- tørvurin at møta børnum og ungum er nógv størri, enn vit megna at lofta
- bíðilistar eru til bólkarnar
- vit hava ikki dagførd, føroysk hagtøl yvir børn og ung, sum líða undir rúsmisnýtslu í heimunum, men hagtølini hjá grannalondunum siga, at lutfallið er uml. 1.200 børn og ung hjá okkum
- tabuseringin ger helst, at hagtølini bert eru vegleiðandi og lægri enn fakta

Øll hava rætt til góð barnaár

- **Tørvur/ætlan**
- á fyrirbyrgingardeildini eru nú hesi størv:
- Alisa 100% Lív 80% Gitte 20%
- okkara ynski er, at vit í minsta lagi vera 3 fólk í fullum starvi
- almenni stuðulin til Bláa Kross Føroya (til tiltøk, sum skulu virka fyri at fyrirbyrgja rúsdrekka – og rúsevnmisnýtslu í Føroyum) er kr. 325.000
- av hesum hevur nevndin markað kr. 175.000 til Fyribyrgingardeildina
- okkurt ár fáa vit stuðul úr "Lottopengunum" (Mentamálaráðið)
- onnur ár fáa vit stuðul frá fyrirkum
- Fyribyrgingardeildin hevur onga fasta, sjálvstøðuga játtan
- tørvurin er 1,8 mió. kr., um vit bara skulu nærkast tí at nøkta honum
- Blái Krossur Føroya fíggjar í dag høvuðspartin av Fyribyrgingardeildini við peningi frá endurnýtsluhandlum, landsinnsavnan o.ø. peningi, ið felagsskapurin fær inn
- roknskapurin hjá Bláa Krossi Føroya verður granskoðaður av SPEKT

